

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. november 27.

Vasárnap.

XXIII évfolyam. 95. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pónzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petíciórért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Tisztuljon a helyzet.

Az ellenzéki honatyákat elragadta az indulat; a harag pedig rossz tanácsadó. Irva vagyon, hogy aki haragszik, nincs is igaza. Az ellenzéknek sines. Sem a közjoginak, sem az egyesültnek.

Nézzük csak! azt mondják: Tisza rossz hazafi, Tisza hazaáruló, Tisza erőszakos, Tisza osztrák zsoldos, aki hazájának ezeréves multját nem tekinti, azt összes alkotásaival együtt elárulja, osztrák zsoldba hajtja és ezért az erőszaktól sem riad vissza.

Ez a vád feltételezi tehát, hogy ők jó hazafiak, a hon üdve lelkük üdve, nem erőszakosak s így természetesen csak méltó eszközökkel sietnek kiszabadítani az országunkat az osztrák zsoldból.

Hogy teszik ezt?

Évek óta a magyar országgyűlés képviselőháza nem tesz egyebet, mint tozódik. Meggyanusit és megostromol minden embert, minden törekvést. A törvény alkotásnak — mi pedig elsőrendű feladata lenne — utját állja. Az ország kereskedelmi összeköttetéseinek biztosítására törvényes eszközök, formák betartását, belső alkotások kezdeményezését, a kezdetek befejezését lehetetlenné teszi. Ex-lexes állapotok kiszámíthatatlan nyomorúságait állandósítja.

Bánffy, Széll, Tisza, vagy bárki más legyen a kormányon mégis mind hamis, mind gyanus, csak egyedül ő igaz hív.

Ne tegyünk most tételes számítást, hogy mibe került nekünk az obstrukció, a mit az ellenzék józanabb elemei is kárhoztatnak, csak vessünk futó pillantást, mennyi vallásügy, iskolaügy, közgazdasági kérdés, jogszolgáltatási formák kérdése vár megoldásra, mily égetően sürgősen kellene hadügyünk, vámszerződéseink és külügyünk érdekében komoly tanulmány alapján berendezkednünk stb., stb.

Midjárt megkapjuk rá a feleletet, hogy ki a hazaáruló, ki az erőszakos?

Oh nem az, aki a kormányzat élén, az uralkodó és többség bizalmából javaslatokat terjeszt a Ház elé, hanem az, aki mindent visszautasít, mindent megobstruál; lehetetlenné teszi a komoly tárgyalásokat s személyes indulata rabjává válva, tettegességre is kész.

Nem az, hanem az, aki saját egyéni existenciáját mindennél, az ország érdekénél is többre tartva, lármáz; mert ha nem, azt mondják kint, a kikre ők appellálnak, a nyers, a féktelen indulatu tömegben: az ellenzék nem tud semmit, nem tesz semmit, kezes bárányvá lett, simán enged át mindent...

A harcvágy beléjük van oltva, mint a himlő. Lázban ég egész mivoltuk s nem

gondolják meg, hogy a láng átcsaphat könnyen a parlament határain túl s a félrevezetett, felbujtott nép, amely immár népgyűlésekért kiállt, rombolni fog.

Ezek a jó hazafiak! Felzavarják a társadalmi békét is, hogy megmutathassák, miszerint ők jó hazafiak, nem osztrák bérencek.

Ki vetette a szelet, ki aratta a vibart?

Nem a kormányzat, hanem az ellenzék.

Igazán ideje leszámolni már e tarthatatlan állapotok közt mindazokkal, akik veszedelmesek a közjóra.

Vesszen tehát az, aki a békés áldásos munkásság ellensége; tisztuljon meg a levegő, hogy egyszer már végre, jótévő nap verőfényes sugarainak melege löveljen e szegény, elhagyatott, veszedelem szélére sodort hazára.

A kormány és szabadelvűpárt üdvözlése.
Naponta nagy számmal érkeznek a vidékről Tisza miniszterelnökhöz és Podmanický pártelnökhöz az üdvözlő levelek és táviratok. Legujabban Tolna vármegye közgyűlése határozta el majdnem egyhangulag a kormány üdvözlését; — továbbá távirati üdvözléseket küldtek: Baranyamegye Bácsbodorvármegye Krassószörényvármegye és Nyitra megye szabadelvűpártja, a Rimaszombati szabadelvűpárt, a verbói szabadelvűpárt, a marosvásárhelyi, a karánsebesi török kanizsai, a zombori, a bajai szabadelvűpártok. Háromszékvármegye szabadelvűpártja nevében annak intőző bizottsága koldi üléséből a következő sürgönyöket küldte:

TÁRGA.

Dalás után.

Irta: dr. Vértessy Gyula.

I.

Hazugság volt, mikor először mondtam,
Akkor még téged nem szerettelek.
Most érzem csak igaz valójában
A szerelmet, hogy elvesztettél.

Mint a tavaszt még akkor nem becsüljük
Mikor derüjét bőven ontja ránk
Csak akkor, amikor már messze szállott
S köröttünk zord, havas, fagyos világ.

II.

Csak most tudom szívemnek, hogy mi voltál
Most, hogy örökre elvesztél nekem.
De késő bánat késő könnye hullhat
Tavasznak vége, jön már a telem.

S mi szörnyen fáj, a tavaszt nem becsültem;
Nem érdemeltem fényét, sugarát —
Mert akkor is csak kételkedtem benne
Mikor csókoltam édes ajakát...

III.

Oh, nem az a halál, mikor meg kell hallni,
De amikor el kell örökre szakadni
Attól, kit szerettünk.

A halál reményt nyújt a feltámadásra,
De az ilyen válás, csak örök gyászra
Ítélt el minket.

Nem remélünk semmit, nem várunk nyugalmat
És bus könnyzáporral öntözve arcunkat
Elvesztünk mindent.

IV.

Ha elhagy az, akit szerettél,
Bár szörnyűek a nappalok,
Elmulnak mégis valahogy.

De hogyha jön a sötét éjjel
És fátyolát reád borítja
Akkor feléled szíved kinyja.

A sötét csendben egyre hallod
Vidám hangját szerelmes szónak
És érzed mézét forró csóknak.

S bár mitsem látsz, őt mégis látod
S míg képe száll szívedbe be
Mindegyre égőbb lesz sebe...

V.

Nappal elfoglalt sok más minden;
De kedvesed éjszakád,
A lelked akkor fonja át.

Emléketől nem szabadulhatsz
És míg szemedből köny fakad
Ó reggelig veled marad...

A rekord.

Jelenet egy bohém asztalnál.

Irta: Pásztor József.

Miska, a „Fáklya“ című szépirodalmi és művészeti lap jeles tollu munkatársa asztalunknál ült s egy csomó papírlap hevert előtte. Fényes üzleteket kötött a Brunner Mór és társa kiadó céggel, mely cég vörös és zöld füzetekben fejlesztette az izlés és morált s a szakácsnék és szobacikák romantikus vágyait elégítette ki a „Vörös grófné, vagy a barlang titka“, „A félkeze haramia, vagy a fekete rém“ s hasonló című regényekkel, melyekben sok volt a szerelem és a vér, szeretkeztek és öltek benne fesz-telenül minden lapon.

Miska türelmetlenül verte tollát az asztalon álló vizes pohárhoz s hozzám fordult:

— Hol az ördögbe marad az a Kaláber Toni?
— Mit akarsz vele?

Br. Podmanický Frigyes pártelnöknek:

„Háromszék vármegye szabadelvűpártjának vezetősége hazafias kötelességének ismeri a jelen válságos pillanatban kijelenteni, hogy teljes bizalommal az iránt, hogy Tisza István gróf miniszterelnök ur a parlamenti anarchia leküzdésével a valódi szabadelvű és nemzeti politika érvényesíthetőségének történetét, nyíltan, hazafiasan utat, a párt zászlaja alatt rendíthetetlenül kitartva, lelkesedéssel megáll, részt kérve a nemzeti küzdelemből. Nemes János gróf, Ujvárossy József elnök, Bogdán Arthur ügyvezető elnök, Künle Tivadar dr. jegyző.“

Podmanický Frigyes báró erre a következőképp válaszolt.

Az ellenzéki lelketlen támadásával szemben fel-emelő hatással bír, hogy párthiveink országjáró sietnek bizalmuk kifejezésével. Eljárásunk ily spontán helyeslése arra buzdít, hogy kitartással haladjunk a történet csapáson. Üdvözlétüket a legszívesebben viszonozzuk.

Podmanický báró.

Tisza István miniszterelnöknek a párt a következő sürgőnyt küldte:

„Uzon, november 22. Háromszék vármegye szabadelvűpártjának vezetősége teljes bizalommal és lelkesedéssel üdvözlöi nagyméltóságodat most, midőn a parlamenti tanácskozás rendjének helyreállítása érdekében hazafias és önfeláldozó fellépésével hazánk és alkotmányunk javára oly nagyjelentőségű és elhatározó lépést tett. Mindnyáján egyetértünk és együttérzünk nagyméltóságoddal. Gróf Nemes János, Ujvárossy József elnökök, Bogdán Arthur ügyvezető elnök, dr. Künle Tivadar jegyző.“

Tisza a helyzetről. A szabadelvűpártkörben természetesen folyton a képviselőház pénteki ülésének eseményeit és az azok folytán beállható eshetőségeket tárgyalják.

Gróf Tisza István miniszterelnök erre vonatkozólag azt a kijelentést tette a pártkörben, hogy a viszonyok elég kedvezően alakulnak. Azt hiszi, hogy minden rendbe jő.

Azon különféle híreszteléseket, a melyekkel az ellenzéki lapok az országot elárasztották, gróf Tisza István határozottan megcáfolta. Nevezetesen kijelentette, hogy a király eddig elé senkit sem hívott meg magához, hogy a helyzetről tájékozódást szerezzen és nem is fog meghívni. Tallian miniszter sem volt kihallgatáson a királynál, csak vadászaton vett részt.

Minden ellenkező állítása az ellenzéki lapoknak merő koholmány.

Hangsúlyozta továbbá gróf Tisza István, hogy a kormány rendületlenül helyén marad és arról szó sincs, hogy akár a kormány, akár annak egyik, vagy másik tagja lemondását beadja.

A megkezdett munkát, a rendnek és a képviselőház munkaképességének helyreállítását — mondá gróf Tisza István — megkezdjük és azt be is fogjuk végezni.

A vidék hangulata. Budapest, nov. 25. A vidék hangulatáról egyre kedvezőbb hírek érkeznek a kormányhoz. Felindulásnak sehol semmi nyoma. A lakosság mindenütt nyugodt és várakozással néz a kifejlődők elé.

Tisza beszámolója. Gróf Tisza István miniszterelnök vasárnap este Nagyváradra utazik, hogy másnap, hétfőn délelőtt, az ottani kereskedelmi csarnokban a biharmegyei szabadelvűpárt gyűlésén részt vegyen.

Két irat.

Szerencsétlensége a nemzetnek, hogy örökös párt harcokban emésztí fel az erejét. E tekintetben csakugyan azonos a természetünk az elbukott lengyel néppel. Azon nemes népet is a párt harcok döntőtek veszélybe és bukik a magyar nemzet is, ha a magyar nemzetet magába foglaló parlament tehetetlenül összedül. A mely perében bezárulnak a magyar parlament ajtóit, vége a magyar alkotmányos életnek s bukik a magyar nemzeti érdek is.

A magyar nemzet érdeké össze van forrva a parlamentjével, mint a szemefényünkre úgy kell annak tisztaságára ügyelnünk. De mert erről megfellebbeztek az ellenzékiek, gondoskodni kellett módokról a parlamentárizmus megmentése végett. Ezen gondoskodás megtörtént, de van is ám nagy zajongás az ellenzékiek közt, tüzet okádnak lapjaik népgyűléseket tartanak valótlan jelszavak alatt és feliratot intéznek a királyhoz, frázisos szöveget meg a nemzethez.

A szöveg így végződik: „Az ellenzéki képviselők meg fogják védeni a magyar alkotmányt és nem nyugosznak addig, míg az államesiny megtorolva nem lesz“. Vakulj magyar ezen szemenszedett humbugon! . . . Legelőbb is hol volt államesiny a Dániel-féle javaslat elfogadásával! Hiszen az államesiny az, ha valamely közjogi tényező erőszakosan beleszól a másik tényezőnek illetékességi körébe. Államesiny volna tehát, ha a király beleszól a törvény-

hozás illetékességi körébe vagy megfordítva. De ha valamely közjogi tényező a maga illetékességi körében — bár a formák megsértésével — érvényesíti a maga akaratát, az nem államesiny. Már pedig itt csak epui történet.

Minden közjogi tankönyvben így van magyarázva az államesiny. De ami történt az nem államesiny. A parlament rendet csinált a maga házában. A saját hatalmával — tehát nem a máséval — csinált rendet. Alkotmányos hatáskörében érvényesítette a saját akaratát. Idegen akaratnak semmi része a parlamenti többség e rendesinálói akeijában. A parlament — illetőleg annak többsége — maga állapítja meg s minden idegen beleszólás nélkül maga változtatja meg házszabályait. Tanácskozási rendjét a maga kényekedve szerint alkotja meg. Igaz, hogy kitűzött célját elérje, a többség átlépte a jelenleg érvényben levő házszabályok intézkedését. De hát másként nem cselekedhetett, mert a magyar parlamentárizmust lejáratták ellentálltak minden házszabály revízió iránti kísérletnek. Huszár vágást kellett tehát tennie, a parlamentárizmus megmentése érdekében.

A már nem parlament, ahol a kisebbség diktál. Nálunk már oda fajultak a dolgok, hogy a többségnek eleve arra kellett berendezkednie, hogy a törvényhozási, szándékai közül csupán azokat valósíthatja meg, amelyeknek parlamenti utlevélétől a kisebbség nem tagadta meg a láttamozást. A legképtelenebb azonban a kormánynak volt a helyzete, amely politikai és jogi felelősséggel tartozott olyan többségnek s a többség révén olyan parlamentnek a vezetését, amely a maga legitim akaratát a saját erejéből soha, hanem mindig csak a kisebbség kegyelméből tudta érvényesíteni. Hát ez így nem lehetett tovább. Itt valaminek történnie kellett valahára. És mert aminek kellett, meg is történt, ok nélkül való fenyegetőzése a „szózat“-nak azon kijelentése: hogy nem nyugosznak addig, míg az államesiny megtorolva nem lesz. Hiába valóság az ily nagy mondás, mert az eddigi kisebbségi terrorizmus állapotok vissza nem térhetnek, a régi házszabály többet föl nem támad eredeti alakjában, hanem érvényben lesz az új öltönybe bujtatásával. Tehát a „megtorlási“ kísérletezésektől a szabadelvűpárt és kormány meg nem ijed.

Ami pedig az alkotmány megvédését illeti, hát a „szózat“-ban ez amolyan szemfényvesztő-féle állítás. Az alkotmányt a parlamentárizmus védi meg, ha a parlamentárizmus elbukik, akkor vége az alkotmánynak is. Ezért kellett a lépéseket erre nézve a kormánynak s pártjának megtennie, hogy megmentessék a parlamentárizmust, az ellenzékiek visel-

— Pompás üzleteket kötöttem a vörös Brunnerrel; nyole forintot fizet egy nyomtatott ívért.

— De miköze ehhez Kaláber Tóninak?

— Kiadtam neki albriletbe a regényírást s kap minden ívért három forintot s én addig írom a „Fatime, a kelet gyöngye, vagy az indiai kakadu“ című regényt.

— Mi köze a kakadunak Fatiméhez?

— Semmi; most legalább még nincs, de a cím pompás, mi?

Kaláber Tóni éppen most rohant be a kávéházba. Egy csomó kéziratot dobott le az asztalra. Leült, a haját felborzolta s derült arccal nézett Miskára.

— Nos? — kérdezte Miska.

— Ugy ölk, mint egy spanyol inkvizitor, felelt Kaláber Tóni; — ma reggel héttől kilencig harminc embert küldtem a másvilágra s valamennyit erőszakos halállal; a természetes halált egyáltalán mellőzöm.

— Egészen jó rendszer; a tudóvészcses alakok kultusza lejárt, a fiatal Dumas-val; csak öljön, szurjon, vágjon és mérgezzen.

Kaláber Tóni a kéziratokat rendezgette az asztalon s gyönyörködve nézett a teleirt lapokra s közben felkiáltott:

— Micsoda fordulatok! Micsoda meseszövések! . . . Meghajlok magam előtt. Mikor tegnap hazamentem, még magam tudtam mit írok. Leültem s elkezdtem írni . . . Komor, sötét fellegek usztak az égen, a gróf — feltétlenül gróffal kell elkezdni — kinyitotta a kertajtót és rémült arccal meresztette szeméit a sötétségbe . . .

— És azután? — kérdezte Miska.

— Azután? A többi már magától jött, csak a kezdet nehéz; a harmadik oldalra már elszöktettem egy apácát s megöltem egy ulánus főhadnagyot.

— Nagyon szép, határozottan szép, — felelte Miska — ha ön így fog haladni, felelelem ívét egy fél forinttal.

Kaláber Tóni elragadta a hév.

— Fogadni mernék önnel, hogy egy óra folyása alatt nyolevan embert megölök a regényemben.

— Helyes, fogadjunk. Aki kevesebbet öl meg egy óra alatt, az fizeti a teát. Adolf! Két teát, rummal, citrommal, tejjel, mindenfélét! — Én folytatom a Fatimét; nekem nehezebb szerepem lesz, mint magának — szólt Tónihoz — mert az én históriám keleten játszódik, a muzulmánok pedig tudvalevőleg hosszú életkort érnek el.

Kaláber Tóni neki feküdt az írásnak, a körmeit rágtá vagy két percig, aztán lepeckelte a tollat a papírra s gyorsan írta egymásután a sorokat.

Miska teljes nyugalommal szívta a cigarettáját s nagyokat hörgintett a teából. Már eltelt egy negyedóra s nem írt egy szót sem. A Kaláber Tóni teája elhűlt, de már a huszadik halál esetén tartott Miska pedig csak most fogott hozzá az íráshoz.

Kaláber Tóni lihegett, izgatottan lóbázta a fejét s hangosan ismételte, amint kivégzett egyet-egyet.

A néger inast megütötte a guta. A hercegnő . . . a hercegnő . . . együtt rohan a halálba Alfrédjával . . . titkos gyűrű . . . méreg . . . A kopasz bankárt vérben találták meg a hálószobájában . . . negyven! Nos, nos, hány van önnek? — fordult idegesen Miskához.

— Még nincs egy sem, — felelt Miska és teljes nyugalommal folytatta tovább az írást.

— Akkor megnyertem a fogadást, megnyertem a teát! — kiabálta diadalmasan Kaláber Tóni.

— Az bizony lehet — szólt Miska és az órára nézett, — de még van öt percünk.

Kaláber Tóni az órára pillantott. — Öt perc, jó — szólott s idegesen folytatta tovább az írást. — Öt perc, nagyon jó . . . Most, a hü szolgát lassóval fojtják meg a práíreken. Wellington tanárt akapírozák, belehal. János, a pupos megszökik a skalp elől, de azért meghal . . . meg kell halnia . . . igen, belefut a mocsárba, a Pampások nagy mocsárába.

Kaláber Tóni homlokán csurgott a verejték, ledobta a tollát. Egy nagyot sóhajtott és felkiáltott:

— Megnyertem a fogadást . . . mindenkit megöltem.

Miska kivette a cigarettát szájából, leverte a hamut s az asztal halálos csöndben nézett az órára.

— Fél perc, fél perc — suttozta mindenki.

— Hányat ölt meg, Kaláber ur? — kérdezte Miska.

— Hatvanat, felelt ez lihegve.

Miska felemelte az utolsó papírlapját és olvasta:

— Konstantinápolyban felrobbant a Galata hid . . . éppen diszfelvonulás volt, meghalt ötezer igazhívó . . . Több is meghalt volna, de az örmény gyalogságban kitört a hideglelés s ezek nem vettek részt a szelamlíkon. A szultán azonban megmenekült.

Kaláber Tóni bambán nézett Miskára.

— Megmenekült?

— Meg, mert a zsebében volt egy amulett, melyet még gyermekkorában kapott egy albán cigányaszonytól. Csak a lova farkát perzselt a puskapor. Adolf! Kaláber ur fizet!

kedése ellenében épp ezen megmentés ellen irányult, és az általuk hirdetett alkotmány védés helyett, ellenkezőleg annak a bukására törek. Szóvirágos frázisukat tehát senki komolyan nem veszi.

És épp így hatástalan a közvéleményre nézve az Apponyi felirati szerkesztése is, amit a királyhoz intéz az együttes ellenzék. Nagyon kicsi a grófnak afelötti mély fájdalom, hogy nem veheti igénybe intrikáinak a fiók obstrukciózásokat. El feletti elkeseredésében az uralkodót akarja felizgatni, amidőn figyelmezteti királyi esküjére, hogy a hozandó törvényeket nem szentesítheti a kiorószakolt házszabállyal. A koronának semmi beleszólása, a Ház tanácskozása mikénti rendezéséhez és így ha a előterjesztendő törv. javaslatának benyújtását helyben hagyta, a szentesítést sem tagadhatja meg, a többségi határozattal átment törv. javaslatoktól, ha az a másik Ház által is elfogadtatott. Ez az alkotmányos felfogás s nem az Apponyi feliratáé, ki a koronát is bele akarja elegyíteni a Ház belső ügyeibe, hogy mérlegelje a házszabály mikénti alakulásának az átvitelét. Épp oly téves a felirat azon része, ahol az variálattik, hogy a Ház elnapolásával úgy tűnik fel a dolog, mintha a király is előleges tudomással bírt volna az alkotmány elleni (II) tervezett merényletről, hogy ezen hit nehogy keserűséget okozzon, kéri az uralkodót Tisza elbocsátására, mint ki bizonyonnyal félre vezette az uralkodót s így sikerülhetett kieszközölnie, a Ház elnapolására vonatkozó királyi köziratot.

Hogy egy Apponyi ilyesmit írjon, az a Tisza elleni gyűlölet netovábbja!... Ugyan miben szegné a király meg koronázási esküjét — miként Apponyi állítja — az alkotmányos biztosítékan való esorba ejtéssel? Hol van itt alkotmány elleni merénylet? — A parlamenti anarchiák megszüntetése még nem alkotmány elleni merénylet, és így mért ne írhatta volna a király alá a Ház elnapolási iratot? Ne tartsa a közvéleményt bolondnak Apponyi, hogy az elhiszi bombasztikus állításait. A képviselők rendkívüli izgatottsága tévé kötelességének a miniszterelnöknek, a korona elé terjesztett Ház elnapolási iratot. Legjobb lett volna Apponyinak irata végit világosabban szövegezni. Ott ugyanis ez áll: „Kérjük felségedet, méltóztassék Tisza István gróf miniszterelnök urat, aki az alkotmány megtámadása által nemzetének és királyának bizalmára egyaránt méltatlanná vált, állásából elmozdítani és az ország kormányzatát alkotmánytisztelő férfiakra bízni.”

Világosabban kellett volna Apponyinak fogalmaznia. Becses nevét kellett volna kitennie, hogy hajlandó az ország élére állania, ha arra felhívatik. Így legalább nem mestergőltén ajánlgatja magát. Minijárt nem lenne veszélyben az alkotmány, mihielyt ő Bánffy, Rakovszky stb. kerülne a kormányra. Az egyesület ellenzékiek a boldog korszakot hoznának a nemzetre, a Apponyinak sem kellene ily kijelentéseket tennie a közös banketten elhangzott tósztyában: hogy ő maholnap hatvan éves, de még mindig a politikai pályája kezdetén van.

Ürmösy Lajos.

A kézdívásárhelyi Paedagogiai Társaság közgyűlése.

A helybeli Paedagogiai Társaság 1904. nov. 23-án d. u. az állami iskolák tornacsarnokában rendezett közgyűlést tartott.

Jól esett szívünknek látni azt, hogy Kézdívásárhely tanügyi és neveléssel foglalkozó egyénei hogyan csoportosulnak, hogyan egyesülnek, midőn a nevelés és oktatás szent ügyéről van szó. Paedagogusaink közgyűlése magas színvonalú állott, szívet lelket egyaránt elragadtott.

Az ott elhangzott eszmék mindenkinek a szívébe vésődtek s bizonyára a társadalomra is nagy hatással volnának, ha az az ily eszmék után érdeklődne és a tanítással foglalkozó egyének munkáját figyelemmel kísérné.

Sok üdvös eszme hangzott el, mi elsősorban a szülőket érdekelné, mert hát a nevelés nagy és fontos munkája a szülői háznál kezdődik. Ha a család nincs segítségére a tanítói világnak, akkor azok csakis fél munkát végezhetnek. Éppen azért a nagy, közönség különösen a szülők részéről több érdeklődést kérünk a tanítással foglalkozó egyének iránt, mert a nevelés, az oktatás csakis úgy érlel magas szintű feladatát, ha a nagy munkában a szülői ház is segíti a tanítókat és a tanárságot.

Hisszük, hogy a Paedagogiai Társaság életében most egy új éra kezdődött meg, melynek folyamán a közönség is megfog győződni, hogy a tanítással foglalkozó egyének mégsem oly annyira kicsinylendők, mert azok a nagy közönség, a társadalom és a haza boldogítására, felvirágoztatására törekcsenek.

Három órakor, nyitotta meg a gyűlést Hassák Vidor, főgimn. igazgató, a társaság elnöke gondosan kidőgözött, kiválóan becses beszéddel, melyben az erkölcsi nevelésről szólott állandó figyelem és helyeslés mellett.

E beszéd teljesen felölelte azokat az elveket, melyeket az erkölcsi nevelés terén minden paedagogusnak követnie kell.

A megnyitó után hatalmas éljenzés hangzott fel, mely után M. Székely János állott fel és örömeinek adott kifejezést, hogy a társaság érdemes elnöke felgyógyult betegségeből. A megnyitóban elmondottakat helyesli és óhajtja, hogy a tanításáé valami módon keresen alkalmat arra, hogy a szülőkkel gyakorlati téren is érintkezzék, hogy így a szülők és ezek utján gyermekeik megismervén a tanítással foglalkozó egyéneket, irántok kellő tisztelettel viselcsenek.

Az értékes megnyitó beszédet, mely a szülőkre nézve is sok megszívlelni valót tartalmazott jegyzőkönyvbe iktatni határozták.

A mult gyűlés naplóját Biró Lajos, jegyző olvasta fel, mely után Balázs Márton titkár terjesztette elő nagy gondnal szerkesztett jelentését, amely a társaság egész multját felölelte. A titkári jelentést lapunkban legközelebb közölni fogjuk. Dr. Balogh Vendel pénztárosi jelentését a számvizsgáló-bizottság jelentésével köszönettel tudomásul vették.

Ezután Koch Sándor főgimn. tanár tartotta meg a hazafias nevelésről szóló szabad előadását. A magvas, tartalmas előadás arról szólott, hogy minden egyes tárgy tanításánál hogyan lehet a hazafias eszmét szolgálni, azt ápolni. A közgyűlés az előadót zúgó tapsviharral jutalmazta, mely után az elnök, majd M. Székely János fejezték ki köszönetüket a lelkes előadásért. Nagy Károly indítványára a jegyzőkönyvben megörökíteni határozattak.

Tompai Mihálynak „Mit kérek” című költeményét szavaltá ezután Kovács Bernárdin, ki rapszodikus szavaltával elragadta a jelenvoltagekat. A szép szavaltáért elnök köszönetet mond.

Végül Gáspár István tanár tett előterjesztést a társaság munkaprogramjáról. A választmányban felvetett otthon kérdését és a társaság közelebbi működésének irányait ismertette.

Az otthon kérdéséhez hozzászóltak: Hassák elnök, Tóth Balázs, M. Székely János, Koch Sándor. A gyűlés kimondja, hogy az otthon kérdését ez időszert nem tartja megvalósíthatónak, de az eszmét nem ejti el.

A tisztikar lemondván a tisztujítás következett. Elnöknek egyhangulag, nagy lelkesedéssel újból Hassák Vidor választott meg. Alelnökök lettek: M. Székely János és Gáspár István. A tisztikar többi tagjai ezek: Titkár: Balázs Márton, Pénztáros: Balogh Vendel, Ellenőr: Zujzon Sándor, Jegyzők: Biró Lajos és Kovács Bernárdin.

Választmányi tagok: Asbóth Viktor, Baló László, Biró Sándor, Kiss Károly, Nagy Károly, Révész Cyrill, Török Andor, Vajna Károly.

Mután az elnök az egész tisztikar nevében köszönetét fejezte ki a bizalomért, a gyűlés 5 órakor véget ér.

NAPI HIREK.

— **Új báró.** A király Csávossy Gyula nagybirtokosnak és törvényes utódainak a bárói méltóságot és ugy neki, mint fiutódjainak az örökös főrendiházi tagságot adományozta.

— **Főispánunk itthon.** Gróf Haller János Háromszékvármegye őszintén szeretett főispánja főuri családját Hévizről, hol eddig laktak, beköltöztette Sepsiszentgyörgyre. A restaurált vármegye-házában berendezett főispáni lakás új otthon nyujt a köztiszteletben álló főuri családnak, s a tüzhely melegénél, boldog együttléténél merithet erőt, kitartást a munkás, tevékeny főispán. Örömmel adunk hírt e kedves eseményről s azt hisszük, az általános óhajtsáknak adunk kifejezést akkor, mikor üdvözölve a népszerű főispáni családot, kívánjuk, hogy vármegyénkben jól érezzék magukat. A nagy műveltségű grófné és kedves ifjú leányai bizonyára

jól fogják magukat érezni itt nálunk, a hol a vármegye lakosságának jó kívánságai fogadják szíves székely vendégszeretettel.

— **Kinevezés.** Brassó megye főispánja Dr. Székely György, Dr. Póka Dezső, volt kovásznai orvost kinevezte Brassó megye felvidéki járásába járási orvosá.

— **Egyházi képviselők.** A kézdívásárhelyi ev. ref. egyházközség presbiteriuma a kézdí-egyházmegyei gyűlésre képviselőül Kőllönte Mózes főgondnokot és M. Székely János igazgató-tanítót és egyháztanácsost választotta meg.

— **Törvényhatósági tagok választása.** Megirtuk, hogy a hat évet kitöltött választott törvényhatósági bizottsági tagoknak a választása közelebből ment végbe. Tudósításunkat a következő, azóta beérkezett jelentéssel egészítjük ki: Megválasztattak a torjai választókerületben Baróthi József; a lemhenyi választókerületben László József és András Albert; a futásfalvi választókerületben Barabás Sándor; a dálnoki választókerületben Forró Károly; a mikóújfalusi választókerületben Sántha Gyula; a zabolai választókerületben Both György és Barabás Berecek.

— **Egyházmegyei gyűlés.** A kézdí ev. ref. egyházmegye nov. 25-én Kézdívásárhelyen tartotta évi közgyűlését. Előzőleg isteni tisztelet volt, melyen Szabó Jenő gyönyörű predikációt, Ósz Lázár szép imát mondott. A gyűlés főtárgyait Bodor Géza eszperes nagyszabású évi jelentése, Kiss József főjegyző jelentése, pénztárosi jelentés, az új képviselők igazolása, a különféle bizottságok megalakítása s felsőbb leiratok tárgyalása képezték. Az érdekes gyűlést — melyről jövő számunkban részletesebben fogunk referálni — a Vigadóban kedélyes közöbéd követte.

— **A Paedagogiai Társaság estélye.** A kézdívásárhelyi Paedagogiai Társaság közgyűlése után f. hó 23-án este 7 órakor a Vigadó külön termében társas estélyt rendezett, mely igen kedélyes és lelkes hangulatban folyt le s melyen mintegy 40-en vettek részt. Pohárköszöntőket mondtak: Hassák elnök Balázs Károly és nejére, mint új tagokra. Nagy Károly Hassák Vidorra. Biró Lajos Balázs Mártonra. M. Székely János Koch Sándorra. Gáspár István az egyetértésre. Balázs Márton Hassák Vidorra. Székely János Gáspár Istvánra. Dombi Lajos Nagy Károlyra. Asbóth Viktor Dr. Balogh V.-re. Balázs Márton Asbóth V.-ra. Székely János Szabó Jenőre aki erre elszavaltá bemutatta „Rákóczy” című, gyönyörű költeményét. Asbóth Viktor Dr. Gyöngyösi István albiróra. Gáspár István a társaság tiszt. tagjaira, Páll István apátkanonokra és Csánki Gyula kir. tanfelügyelőre. A társaság a Szőke Pista nótái mellett az éjféli órákig maradt együtt, a midőn kiki egy kedves nap emlékével távozott haza. (bj.)

— **József Ágost kir. herceg a vadászokhoz.** József Ágost főherceg vármegyénk vadászaihoz a következő sorokat intézte: Vadásztársak! Édes atyám nevét viselő szanatórium egyesület nemes céljainak valóítására sorsjátékot rendez ebben a vadászokra gondolt. Azok között egy művészi értékű vadászfelszerelést fog kisorsolni. Seregeljünk össze a nemes célra. Siessünk a tüdővész ellen való oly fontoság harcban! Legyünk mi is azok között, kik beteg testvéreink, honfitársaink életét megmenteni törekcsenek. Mutassuk meg, hogy vadászszíveinkben szent érzelmek honolnak, hiszen minden vásárolt sorsjegy egy-két tégláját szerzi a szanatóriumnak, melyben szegény betegeink enyhülést és tán gyógyulást is fognak lelmi. Öszinte vadászüdvvel: József Ágost főherceg s. k.

— **Szenzációs elfogatás.** Popa János alcsernátoni fiatal oláh pap, pár éven át — jövedelmét tulhaladó életmódot folytatott, gyönyörű fogatot tartott, szóval úgy kezdett élni, akárcsak a balázsfalvi örsek. Ez a túlköltekezés gyanus kezdett lenni s ezeltől egy évvel ki is ütötte a szeg a fejét a zsukból. Kitudódott, hogy Popa János tisztelendő, mint az „Albina” háromszéki ügynöke, a kölesődre szorult szegény székely földműveseket lépre vitte, rutul rászedte. Kisebb kölesőnről szóló váltóikat mindig ő maga töltötte ki, de mindig jóval nagyobb összegekről, mint a mennyit tényleg kölesőn vettek, így pl. 100 koronás váltóadósság helyett 1000 koronáról állította ki a kölesőnző váltóját s a többletet mindig zsebre vágta, elköltötte s ilyenformán sok szegény székely embert földönfutóvá tett. A mikor aztán ne-

szét vette, hogy bűnös üzelmei kitudódtak: egy szép napon átszökött Romániába s így egyidőre kiszabadult az igazságszolgáltatás kezei közül. Egy év múlva a napokban haza jött Alecsernátonba s mintha misztérium történt volna, a legszabadabban járt-kelt Alecsernátonban. Jelentés tétetvén a kir. ügyész-ségnek, ez kiadta az elfogatási parancsot a csendőrségnek, mely aztán figyelemmel kísérte 2 nap óta. F. hó 25-én szép fogatán vigan kocszított Kézdivásárhely főucáján keresztül s itt Bordás Lázár járás-örmester gyorsan lefűlelte, letartóztatta, s bekísérte a kir. ügyész-ség fogházába. Itt aztán a kir. törvényszék határozata alapján vizsgálati fogságba helyeztetett. A fogházi élethez nem szokott sikkasztó pópát a letartóztatás nagyon megtérte, folytonosan sir, mint egy kis gyermek midőn elveszik szabadságát. Remélhetőleg ezután hosszabb ideig lesz a fogház, illetőleg fegyház vendége, aki oly sok szegény székely embert koldussá tett bűnös manipulációival.

— **Halál a kutban.** Felszei Lajos, kézdi-almási lakost a veje udvarán levő kutban f. hó 24-én halva találták. Hogy öngyilkos lett-e Felszei, halálát véletlenség okozta-e, vagy gyilkosság esete forog-e fenn: még nem tudhatni, bár sokan gyilkosságra követ-

keztetnek. A bíróság kiszállt s majd kideríti, hogy a felsorolt esetek közül melyik forog fenn.

— **A kinek teher volt az élet.** Borbándi József 22 éves altorjai ifjú földmíves f. hó 24-én öngyilkos lett: felakasztotta magát. Tettének okát kétféle körülményre vezetik vissza hozzátartozói: szerelmi bubánata s anyjának állítólagos mostoha bánás módjára. Ezt olvassák ki hátrahagyott írásából.

— **Köszönetnyilvánítás.** A kézdivásárhelyi munkaképtelen szegények „Stephanie” menedékháza 1904. évi segélyezésére a következő adományok folytak be. Szotyori Sándor, özv. Szöcs Dánielné, Báthori Lászlóné, Mágori Sándor, Jancsó Samu, Réthy Józsefné, N. N., Turóczy István, id. Kovács János, Nagymihály Sándorné, Nagy Gyuláné, Szöcs János pap, Szabó Gézáné, Barcsa Miklósné, Turóczy Lászlóné, N. N., Bartos Gyuláné, Nagy Gerőné, Dr. Vargha Béla 40—40 fillér; Zsilinszki Istvánné, N. N., id. Kovács Dánielné, Gál Lázár, Jancsó Mózes (timár), N. N., Pásztohy Dávid, Novák Amália, N. N., N. N. 20—20 fillér; Jancsó Lajos 10 fillér; Özv. Szöcs Sámuelné, Benkő Istvánné 1—1 véka rozs; Nagy Ferenc szgy. 1 véka alma, Bánffy Zsigmondné 4 véka pityóka, id. Kovács Bálint 2 véka pityóka,

Dézsi Bálintné 50 liter pityóka, Kovács Bálintné, Kakucs Ádám, Csizsár Imre, Csizsár Dénesné, Kovács Dánielné, Nagy Bálint, özv. Török Bálintné, ifj. Szöcs Bálintné, Bartha Józsefné, özv. Nagy Gézáné, Kovács János, Nagy Józsefné, Benkő Pálné, Szöcs János (mészáros), Medgyaszai Máté 2—2 véka pityóka; Nagy Pálné, Pongrácz Jánosné, Ráduly Ferenéné, Fülöp Sámuelné, Szotyori Dániel, Süks Károlyné, Jancsó Dániel (mészáros), Csekme Lajosné Nagy Béla, Welreiter Jánosné, Nagy Sándor, Benkő Lajosné, Molnár Ferenéné, Nagy Istvánné, Jancsó Rebeka (koresmáros), Mágori Bálintné, Mágori Endre Müller Józsefné, Jancsó István Mihály 1—1 véka pityóka; Mágori Sámuel, Kovács István 1/2—1/2 véka pityóka; özv. Jancsó Mózesné, Benkő Gyuláné 10—10 liter ecet (Folytatjuk.)

Azon nemes lelkű adakozók, kik Isten nevében gyámolítani kívánták a város munkaképtelen szegényeit, fogadják becses adományaikért forró köszönetünket.

A menedékház felügyelő bizottsága nevében.
Kézdivásárhely, 1904. nov. 18-án.

Gróf Mikes Árminné
elnök.

Vajna Károly
titkár.

Hirdetések.

Sz. 851—1904. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1904. évi V. 856/2. számú végzése következtében Dr. Herepei Iván k.-vásárhelyi ügyvéd által képviselt Ifj. Nagy Ferenc k.-vásárhelyi lakos javára, Veres Sándor dálnoki lakos ellen 500 K. — f. s járulékaik erejéig 1904. évi november hó 4-ik napján foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3647 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, ökrök, borjú, sertések, szekerek, kocsik, vető és répa vágó gép, trágya, krumpi és gabona neműek nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíró 1904. V. 856/2. számú végzése folytán 500 korona — fillér,

tőkekövetelés, ennek 1904. évi szept. hó 30. napjától járó 5% kamatai, 1/30 % váltódíj és eddig összesen 177 korona 64 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig a dálnoki községkasszában esett. az alperes lakásán leendő eszközösítésére, 1904. évi dec. 1-ső napjának d. e. 10 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók, ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében közszpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek szükség esetén becsárton alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-vásárhely, 1904. évi nov. hó 21. napján.

Manya Ágoston,
kir. bírósági végrehajtó.

(148. 1—1.)

Közhűgés rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-fele

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félét fogadjunk el!
(131. 3—12.)

Hirdetések
jutányos
áron felvé-
tetnek e
lap kiadó-
hiva-
talában.

Pénz! Pénz. Pénz!

Alulírt vállalat az ország legelőkelőbb és legnagyobb pénzintézeteivel levő összeköttetéseivel fogva azon kellemes helyzetben van, hogy a legelőnyösebb és legelőkelőbb kölcsönöket eszközli, úgy bárhol fekvő földbirtokra 10—50 évi törlesztésre 4—4 1/2%-al, valamint nagyobb és kisebb vidéki városokban levő épületekre 10—40 évi törlesztésre 4 1/2—5 1/2%-al. Részletes felvilágosítás és prospektus 40 fillér postabélyeg ellenében szolgáltat.

Igen előnyös feltételek mellett eszközöltetik személyhitel is, katonatisztek, állami megyei és városi tisztviselők részére. Részletes felvilágosítás szintén 40 fillér postabélyeg ellenében adatik.

Ugyan alulírt vállalat által köthető a kigondolható legelőnyösebb életbiztosítás, azon bámulatra méltó feltétel mellett, hogy elértetés esetén a biztosított tőkén kívül a biztosított tőkének szinte 50%-át kitevő nyereség is kerül kifizetésre. Ha pedig a biztosított fél 20 éven belül bármikor is elhalálozna, nem csak az egész biztosított tőke lesz azonnal kifizetve, hanem az összes befizetett díjak is vissza térítetnek.

Közvetítettetik továbbá ingatlanok vétele és eladása. A ki földbirtokot, házat, erdőt, vagy bányát venni vagy eladni szándékozik, küldje be a körülményes leírást, valamint 5 korona kezelési és nyilvántartási költséget, mely összeg ellenében érdekelteknek ajánlatok tételnek.

Végül a világ legnagyobb gyáraival levő kedvező összeköttetéseknél fogva a legújabb és legjobb mezőgazdasági eszközök és gépek vétele ajánlatik 1 korona posta bélyeg ellenében. — Ajánlatok a következő címre intézendők:

(147. 1—1.)

„PECUNIA”
hitel-vállalat Nagyszebenben (F. gyver utca 27. szám)